

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
державного управління,
публічного адміністрування та
економічної політики
Протокол № 2 від 30.08.2024 р

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**28 "Публічне управління та адміністрування"
281 "Публічне управління та адміністрування"
другий (магістерський)
"Державна служба"**

Статус дисципліни

обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробник:

к.е.н., доцент

д.н.держ.уп., викладач
Завідувач кафедри
державного управління,
публічного
адміністрування та
економічної політики

Гарант програми

Вікторія МЕЛЬНИК

Євген ВІЛГІН

Наталія ГАВКАЛОВА

Наталія ГАВКАЛОВА

**Харків
2025**

ВСТУП

Фінанси є важливим економічним інструментом втручання держави у процеси розширеного відтворення, розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Використовуючи їх, держава може активно впливати на економічний і соціальний розвиток країни як у позитивному, так і в негативному плані. Будучи об'єктивними за своєю суттю, вони значною мірою залежать від суб'єктивних дій політичних сил, що перебувають при владі. Нині в Україні у сфері публічних фінансів концентруються найгостріші проблеми економічного і соціального життя держави. Це бюджетний дефіцит і державний борг, оподаткування та ефективність видатків бюджету, стан місцевих фінансів, проблеми міжбюджетних відносин тощо.

Мета навчальної дисципліни – формування системи компетентностей щодо використання методів та інструментарію управління публічними фінансами.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: засвоєння сутності, функцій та ролі публічних фінансів як складової фінансової системи держави; змісту державної фінансової політики та механізму її реалізації; організаційних основ управління публічними фінансами; нормативно-правових засад функціонування публічних фінансів; теоретичних засад та особливостей функціонування основних елементів системи публічних фінансів України.

Об'єктом вивчення дисципліни є фінансові відносини на макро- і мезорівнях, особливості їх розвитку на сучасному етапі.

Предметом навчальної дисципліни є принципи, форми і методи управління публічними фінансами в сучасних умовах.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН01	ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК07, СК04, СК06, СК07, СК08, СК09, СК11, СК13
РН03	ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК07, СК04, СК06, СК07, СК08, СК09, СК11, СК13
РН07	ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК07, СК04, СК06, СК07, СК08, СК09, СК11, СК13
РН11	ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК07, СК04, СК06, СК07, СК08, СК09, СК11, СК13
РН12	ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК07, СК04, СК06, СК07, СК08, СК09, СК11, СК13
РН15	ЗК01, ЗК07, СК04, СК08, СК09, СК13

де, ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

СК 11. Здатність використовувати інструменти партисипативної демократії в громадах для забезпечення соціально-економічного розвитку в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови.

СК 13. Здатність здійснювати дослідження щодо вирішення актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави, регіонів та територіальних громад.

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

РН 15. Планувати і здійснювати дослідження щодо вирішення актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави, регіонів та територіальних громад.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічних фінансів

Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи

1.1. Економічна природа та сутність публічних фінансів.

Історичні та економічні передумови виникнення фінансів. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Визначення поняття «публічні фінанси». Необхідність регулювання й управління публічними фінансами.

1.2. Функції публічних фінансів.

Поняття та функції публічних фінансів. Сутність розподільчої, контрольної та соціальної функції. Роль публічних фінансів у суспільстві. Фінансова політика і вибір фінансових методів регулювання соціально-економічних процесів. Проблеми формування та становлення фінансової системи держави та її фінансової політики.

1.3. Поняття та принципи побудови фінансової системи.

Фінанси як різновид суспільних відносин. Поняття фінансової системи. Підходи до структуризації фінансової системи. Основні структурні елементи фінансової системи України.

1.4. Система публічних фондів як матеріальна основа публічних фінансів.

Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України. Публічні фінанси держави. Публічні фінанси місцевого самоврядування. Публічні фінанси суспільного (соціального) призначення.

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації

2.1. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави.

Зміст та завдання фінансової політики. Складові фінансової політики. Найважливіші умови результативності фінансової політики. Значення фінансової політики в житті суспільства. Складові фінансової політики держави.

2.2. Напрямки реалізації державної фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Типи регулювання фінансів. Жорстка регламентація. Помірна регламентація. Політика мінімальних обмежень., вона Види фінансової політики: політика стабілізації, політика економічного зростання, політика стримування ділової активності. Типи фінансової політики на різних історичних етапах.

2.3. Поняття та структура фінансового механізму.

Поняття та склад фінансового механізму. Фінансові методи: фінансове планування, оперативне управління, фінансовий контроль, фінансове забезпечення, фінансове регулювання. Фінансові важелі, стимули, санкції. Нормативно-правове забезпечення.

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами

3.1. Система управління публічними фінансами.

Поняття управління публічними фінансами. Об'єкт і суб'єкт управління. Основні форми, методи та інструменти фінансового впливу. Принципи, на яких базується управління державними фінансами.

3.2. Фінансовий апарат та його функції.

Організаційний склад фінансової системи України. Фінансові органи та інститути. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.

Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

4.1. Конституція України як основне джерело фінансового права.

Фінансове право. Джерела фінансового права. Нормативно-правові акти, що регулюють фінансові відносини в Україні.

4.2. Нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні.

Закон як основний правовий акт. Роль закону як головного регулятора фінансових відносин. Закон про Державний бюджет України. Бюджетний кодекс України.

4.3. Міжнародні правові акти у сфері публічних фінансів.

Основний зміст міжнародних правових актів у сфері публічних фінансів.

Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки

5.1. Публічні доходи та методи їх мобілізації.

Мобілізація фінансових ресурсів у розпорядження держави. Джерела формування публічних доходів. Основні методи мобілізації публічних доходів: податки, позики та емісії.

5.2. Сутність і призначення публічних видатків.

Використання акумульованих коштів на різноманітні державні потреби. Поняття публічних видатків. Державне споживання. Бюджетне фінансування. Зв'язок функцій держави та публічних видатків. Класифікація видатків.

Змістовий модуль 2. Основні елементи системи публічних фінансів

Тема 6. Податки та податкова система

6.1. Соціально-економічна сутність податків та їх функції.

Поняття податку. Історія оподаткування. Основні риси податку. Економічний зміст податків. Матеріальна основа податків. Обов'язкові платежі податкового характеру. Збори. Плати. Відрахування, внески. Функції податків: фіскальна, регулююча, стимулююча й розподільна.

6.2. Елементи оподаткування. Класифікація податків.

Податковий кодекс України, його структура та значення в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів. Елементи оподаткування: платники податку; об'єкт оподаткування; база оподаткування; ставка податку; порядок обчислення податку; податковий період; строк та порядок сплати податку; строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку. Класифікація податків. Прямі та непрямі податки. Загальнодержавні та місцеві податки і збори.

6.3. Сутність податкової системи й принципи її побудови.

Податкова система та її елементи. Поняття та склад податкової системи. Принципи побудови оптимальної податкової системи. Принципи побудови податкової системи України. Сучасна податкова політика України.

Тема 7. Бюджет і бюджетна система

7.1. Бюджет як економічна та правова категорія.

Бюджет як економічна категорія. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна та контрольна функції бюджету. Правова характеристика бюджету. Матеріальний зміст бюджету. Загальний та спеціальний фонд бюджету.

7.2. Бюджетна система та принципи її побудови.

Поняття бюджетної системи та бюджетного устрою. Основні етапи становлення і розвитку бюджетної системи України. Принципи побудови бюджетної системи України.

7.3. Бюджетна класифікація.

Поняття бюджетної класифікації та її призначення. Складові бюджетної класифікації: класифікація доходів бюджету; класифікація видатків та кредитування бюджету; класифікація фінансування бюджету; класифікація боргу.

7.4. Бюджетне планування: сутність і методи.

Поняття та функції бюджетного планування. Види бюджетного планування. Стратегічне бюджетне планування. Реалізація стратегії. Середньострокове та поточне планування. Принципи бюджетного планування. Методи бюджетного планування. Метод прямого рахунку (постатейний метод). Аналітичний метод. Нормативний метод. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод.

Тема 8. Державний бюджет України

8.1. Призначення і роль державного бюджету.

Призначення і роль державного бюджету в умовах ринкової економіки. Роль державного бюджету у забезпеченні перерозподілу доходів. Державний бюджет як дійовий інструмент регулювання економічних, соціальних, демографічних, екологічних процесів на макро- та мікрорівні.

8.2. Доходи Державного бюджету України.

Склад доходів державного бюджету України. Доходи загального та спеціального фонду державного бюджету України. Структура доходів державного бюджету України.

8.3. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України.

Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Фактори, що впливають на формування видатків державного бюджету України в сучасних умовах.

8.4. Бюджетний дефіцит: причини, види та шляхи оптимізації.

Поняття й причини виникнення бюджетного дефіциту. Види бюджетного дефіциту. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.

Тема 9. Місцеві бюджети України

9.1. Сутність та призначення місцевих бюджетів.

Суть місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин. Функції місцевого бюджету. Загальний та спеціальний фонди місцевого бюджету.

9.2. Доходи місцевих бюджетів.

Поняття доходів місцевих бюджетів. Основні джерела доходів місцевих бюджетів. Основні напрями зміцнення доходної бази місцевих бюджетів.

9.3. Видатки місцевих бюджетів.

Поняття видатків місцевих бюджетів. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.

9.4. Бюджет розвитку місцевих бюджетів.

Склад надходжень та витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів згідно Бюджетного кодексу України. Призначення бюджету розвитку та особливості його формування та використання.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

10.1. Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин.

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського. Функції державного кредиту.

10.2. Класифікація державного кредиту. Державні позики як основна форма державного кредиту.

Форми державного кредиту. Державні позики. Міжнародний державний кредит. Класифікація державних позик. Управління державним кредитом. Особливості оперативного управління державним кредитом. Ефективність державних кредитних операцій.

10.3. Державний борг.

Державний борг і його обслуговування в Україні. Види державного боргу. Управління державним боргом: основні принципи та методи.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Практичне (семінарське) заняття 1	Семінарське заняття за темою: «Публічні фінанси як складова фінансової системи» Практичне завдання "Порівняльна характеристика публічних фінансів зарубіжних країн"
Тема 2. Практичне (семінарське) заняття 2	Семінарське заняття за темою: «Державна фінансова політика та механізм її реалізації» Практичне завдання «Характеристика типів фінансової політики на різних історичних етапах»
Тема 3. Практичне завдання 3	Практичне завдання «Побудова схеми взаємозв'язку органів управління публічними фінансами»
Тема 4. Практичне завдання 4	Практичне завдання «Характеристика нормативно-правової бази управління публічними фінансами в Україні»
Тема 5. Практичне завдання 5	Практичне завдання «Визначення особливостей розподілу публічних доходів і видатків між ланками бюджетної системи України»
Тема 6. Практичне завдання 6	Практичне завдання «Аналіз динаміки податкових надходжень до Державного та місцевих бюджетів України»
Тема 7. Практичне (семінарське) заняття 3	Круглий стіл «Основні проблеми побудови ефективної бюджетної системи в Україні»
Тема 8. Практичне завдання 7	Практичне завдання «Аналіз структури доходів і видатків Державного бюджету України»
Тема 9. Практичне завдання 8	Кейс: «Визначення типу фінансової стійкості місцевого бюджету»
Тема 10. Практичне завдання 9	Практичне завдання «Аналіз динаміки дефіциту бюджету та показників управління державним боргом» Круглий стіл «Державний борг України в сучасних економічних умовах: проблеми та перспективи управління»

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 - 10	Вивчення лекційного матеріалу та нормативної бази України
Тема 1 - 10	Підготовка до практичних (семінарських) занять
Тема 1, 2	Підготовка презентацій
Тема 5	Написання есе
Тема 1 - 10	Підготовка до поточного контролю

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-5), проблемна лекція (Тема 6-10), семінар-дискусія (Тема 1-2), круглий стіл (Тема 7, 10)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-10)).

Практичні (практична робота (Тема 1-6, 8-10), есе (Тема 5), кейс-метод (Тема 9)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти складати екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: завдання за темами (15 балів), есе (5 балів), презентація (10 балів) поточна контрольна робота (10 балів), колоквіум (20 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма «Державна служба»
Навчальна дисципліна «Публічні фінанси»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Тестові завдання (25 балів).

1. Розподільча функція публічних фінансів проявляється в:
 - а) проведенні заходів фінансового впливу;
 - б) виконанні управлінських рішень фінансової служби;
 - в) розподілі й перерозподілі валового внутрішнього продукту;
 - г) концентрації фінансових ресурсів.
2. Публічні фінанси складаються з:
 - а) державних фінансів;
 - б) бюджетних фінансів;
 - в) регіональних (обласних) фінансів;
 - г) місцевих (муніципальних) фінансів;
 - д) податкових фінансів.
3. Суб'єктами фінансових відносин є:
 - а) валовий внутрішній продукт і національний дохід;
 - б) держава, підприємства, громадяни;
 - в) надходження від державних кредитів;
 - г) податки, цінні папери, валюта.
4. Основною метою фінансової політики держави є:
 - а) забезпечення соціальної справедливості й підтримка соціально незахищених верств населення;
 - б) вплив держави на грошовий обіг й обсяг грошової маси;
 - в) оптимальний розподіл ВВП між галузями національної економіки, соціальними групами населення, територіями;
 - г) встановлення додаткових платежів у бюджет для регулювання грошового обігу й грошового нагромадження.
 - д) встановлення безпосереднього державного управління окремими галузями й сферами економіки.

5. Яка складова фінансової політики проявляється у формах і методах мобілізації бюджетних коштів й їхній витраті на різні потреби держави:

- а) податкова політика;
- б) фінансовий контроль;
- в) бюджетна політика;
- г) валютна політика;
- д) інвестиційна політика.

6. Цілями фіскальної політики в Україні є:

- а) стримування інфляційних процесів;
- б) встановлення додаткових платежів у бюджет для регулювання грошового обігу й грошового нагромадження;
- в) забезпечення достатніх надходжень у бюджет для фінансування невідкладних соціальних програм;
- г) створення сприятливих умов для стимулювання ділової інвестиційної активності;
- д) встановлення безпосереднього державного управління окремими галузями й сферами економіки.

7. Монетарна політика держави охоплює:

- а) ринок грошей;
- б) ринок інвестицій;
- в) ринок капіталів;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок цінних паперів.

8. До фінансових методів відносяться:

- а) фінансові закони;
- б) оперативне управління;
- в) фінансовий контроль;
- г) фінансові стимули;
- д) фінансові санкції.

9. Діяльність по складанню планів формування, розподілу й використання фінансових ресурсів на рівні окремих суб'єктів господарювання, їхніх об'єднань, галузевих структур, територіально-адміністративних одиниць, країни в цілому – це _____.

10. Принцип управління державними фінансами, що реалізується через систему фінансових планів і прогнозів, як по окремих видах фінансової діяльності, так й у цілому по суб'єкту господарювання:

- а) системність,
- б) цілеспрямованість,
- в) планомірність,
- г) стратегічна спрямованість.

11. Нормативно-правовими актами, які регулюють фінансові відносини в Україні, є:

- а) щорічні закони про державний бюджет;
- б) нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України по фінансових питаннях;
- в) нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, які стосуються фінансової діяльності;
- г) акти місцевих рад і місцевих державних адміністрацій.
- д) вірні всі відповіді.

12. Винятково законами України встановлюються порядок утворення й погашення державного внутрішнього й зовнішнього боргу.

- а) так;
- б) ні.

13. Сукупність правових норм, які регулюють відносини в сфері формування, розподілу й використання публічних централізованих і децентралізованих фондів коштів, та інших фондів, необхідних для безперервного функціонування органів держави, органів місцевого самоврядування й інших органів, діяльність яких держава визнає необхідної – це _____:

14. Винятково законами України встановлюються статус національної валюти, а також статус іноземних валют на території України.

- а) так;
- б) ні.

15. Залежно від галузевої класифікації бюджетні витрати діляться на:

- а) поточні й капітальні витрати;
- б) витрати цільових державних програм;
- в) витрати на промисловість, сільське господарство, будівництво, транспорт, зв'язок, освіту, охорону здоров'я, культуру;
- г) витрати на державне управління, національну оборону, соціальний захист і соціальне забезпечення населення, економічну діяльність держави.

Практичне завдання 1 (7 балів). Проаналізуйте структуру надходжень до Державного бюджету України акцизного податку, визначте найбільш вагомі джерела надходження цього податку за даний період. Побудуйте графік та зробіть висновки. Вихідні дані наведені в табл.

Надходження акцизного податку

млрд грн

Джерела надходження податку	Базовий рік	Звітний рік
Нафтопродукти	24,48	37,21
Спирт та алкогольні вироби	9,40	12,79

Транспортні засоби	3,09	2,88
Тютюн та тютюнові вироби	22,21	33,25
Інші підакцизні товари	3,91	3,96

3. Практичне завдання (8 балів). Визначити тип фінансової стійкості місцевого бюджету за наступними даними: власні доходи місцевого бюджету складають 11 764 тис. грн., загальні доходи – 12 580,5 тис. грн., офіційні трансферти – 816,5 тис. грн., загальні видатки – 12 580,5 тис. грн. Дати характеристику типу фінансової стійкості та визначити стратегію соціально-економічного розвитку регіону відповідно до типу фінансової стійкості місцевого бюджету.

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики протокол № _____ від «___» _____ 20__р.

Екзаменатор

к.е.н., доц. Вікторія МЕЛЬНИК

Зав. кафедрою

д.е.н., проф. Наталія ГАВКАЛОВА

Критерії оцінювання

Результат іспиту оцінюється у балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна, що зараховується – 25 балів).

Екзаменаційний білет складається з 15 тестів, які перевіряють рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу та двох завдань різного рівня складності, які перевіряють рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з оцінки стану соціально-економічного розвитку країни, регіону, виходячи із системного аналізу показників державного та місцевих бюджетів; розробки заходів щодо орієнтації та вибору доцільних інструментів регуляторного впливу держави та її інституцій на господарські процеси з метою досягнення економічної раціональності, виходячи з теоретичних засад публічних фінансів.

Практичне завдання 1 розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями зі здійснення розрахунків планово-економічних показників державного та місцевого бюджетів.

Практичне завдання 2 розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з розробки стратегії соціально-економічного розвитку регіону відповідно до типу фінансової стійкості місцевого бюджету.

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо. Підсумкова оцінка за екзамен складається з суми балів за виконання всіх завдань та округлюється до цілого числа за правилами математики.

Тестові завдання оцінюються в 25 балів.

Алгоритм вирішення кожного практичного завдання включає окремі етапи, які відрізняються щодо складності, трудомісткості та значення для

розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного наступним чином:

1. Оцінка за правильність виконання **практичного завдання 1 дорівнює 7 балам** і включає:

- 1 бали за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання;
- 2 бали за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів;
- 2 бали за наявність та правильність побудови графіків;
- 2 бали логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку.

2. Оцінка за правильність виконання **практичного завдання 2 дорівнює 8 балам** і включає:

- 2 бали за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання;
- 3 бали за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів;
- 3 бали за логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – Київ : Центр учбової літератури, 2023. – 244 с.
2. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. – 304 с.
3. Маслій Н. Д. Фінанси публічного сектору: українські реалії та світовий досвід : навч. посіб. / Н. Д. Маслій, М. А. Дем'янчук. – Одеса : Астропринт, 2022. – 384 с.
4. Фінанси [Електронний ресурс] : навчально-практичний посібник / О. П. Полтініна, С. В. Юшко, Є. О. Малишко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 216 с. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29052>
5. Юшко С. В. Бюджетна система [Електронний ресурс] : підручник / С. В. Юшко ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 382 с. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23042>

Додаткова

6. Вилгін Є.А., Цимбал Є.П. Формування основних підходів та принципів розвитку соціальної відповідальності бізнесу як умова стійких соціальних трансформацій у державі // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. – 2022. – Том

33 (72). – №6. – С. 53-62. Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/09>

7. Кудряшов В. П. Управління фінансуванням державного бюджету України // Економіка України. – 2020. – № 2. – С. 45-65.

8. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія / І. О. Луніна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». – К., 2020. – 440 с.

9. Мельник В. І. Аналіз сучасного стану фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів України // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 30. – С. 304 – 310. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19261>

10. Мельник В. І. Особливості фінансування галузі дорожнього господарства України в умовах децентралізації / В. І. Мельник // Інфраструктура ринку. – 2020. – № 42. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23175>

11. Мельник В. І. Сучасні проблеми формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – № 3 (20). – С. 394 – 402.

12. Панфілова Т. О. Конвергенція та дивергенція сфери державних фінансів країн-членів ЄС і України // Економіка України. – 2020. – №7. – С. 108-120.

13. Фінанси : підручник / за ред. І. О. Лютого. – Київ : Ліра-К, 2021. – 728 с.

14. Gavkalova N.L., Akimova L.M., Zilinska A.S., Lukashev S.V., Avedyan L., Akimov O.O. Functioning of united territorial communities and identification of main problems of organizational support of local budget management // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2022. – № 2. – С. 107 – 111. – Режим доступу: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.43.2022.3708>

15. Gavkalova N., Lola Y., Prokopovych S., Zilinska A. Socio-political development of countries in information society. Countries of the EU. E3S Web of Conferences, 2020, 166, 13015. – Режим доступу: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_13015/e3sconf_icsf2020_13015.html

16. Smalskys V., Gavkalova N., Babenko K., Zolenko A. Efficiency of the stakeholder interaction in the context of ensuring sustainable territorial development. Problems and Perspectives in Management. – 2020. – 18(2), с. 340-349. – Режим доступу: https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/template/s/article/assets/13688/PPM_2020_02_Smalskys.pdf

17. Sudnickas T., Smalskys V., Gavkalova N., Melnyk V. Strategic management: evolution and problems in major Lithuanian and Ukrainian cities // public policy and administration, 2023, Vol. 22, No 2, p. 183–195. Режим доступу: <https://ojs.mruni.eu/ojs/public-policy-and-administration/article/view/7586>

Інформаційні ресурси

18. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України.
– Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
19. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу :
<https://mof.gov.ua/uk>.
20. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу :
<https://bank.gov.ua>